

**THỰC TRẠNG QUẢN LÝ
CÔNG TÁC KIỂM TRA HỌC KÌ CỦA HIỆU TRƯỞNG
CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ Ở QUẬN TÂN BÌNH
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

PHAN VĂN QUANG*

TÓM TẮT

Công tác kiểm tra học kì (KTHK) những năm gần đây tại các trường trung học cơ sở (THCS) được tổ chức thực hiện một cách bài bản, khoa học đã góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của nhà trường. Để làm tốt công tác này, hiệu trưởng (HT) phải vận dụng các chức năng quản lí trong việc lập kế hoạch; tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra, đánh giá công tác KTHK. Bài viết này trình bày kết quả khảo sát thực trạng việc quản lí công tác KTHK của HT tại một số trường THCS ở Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM), đồng thời đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả quản lí công tác KTHK tại các trường THCS.

Từ khóa: quản lí giáo dục, hiệu trưởng, kiểm tra học kì, trung học cơ sở.

ABSTRACT

***The reality of term-testing management of principals in junior high schools
in Tan Binh district of Ho Chi Minh City***

Term Testing has been organized properly and professionally in Junior High schools in the recent years, which has improved the quality of education. To make this work, principles have to manipulate all managing functions in planning, performing, leading, checking and judging term testing administration. This report shows the result of a survey about the principals' term testing management in some junior high schools in Ho Chi Minh city as well as proposes a number of solutions to improve this management.

Keywords: educational management, principal, term testing, the junior high school.

1. Đặt vấn đề

Công tác KTHK cho học sinh là một công đoạn quan trọng trong quá trình giáo dục và đào tạo ở trường phổ thông nói chung và trường THCS nói riêng. Theo Quy chế đánh giá, xếp loại học sinh THCS và học sinh trung học phổ thông, tại Khoản 2, Điều 7, Chương 3 đã quy định cụ thể về các bài kiểm tra thường xuyên, kiểm tra định kì và KTHK. [1]

Hiệu trưởng quản lí tốt công tác KTHK không chỉ giúp nhà trường đánh giá đúng năng lực, trình độ của học sinh, giúp giáo viên (GV) xây dựng và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy, mà còn là cơ sở để HT đánh giá chất lượng giảng dạy của GV, việc thực hiện chương trình, kế hoạch giảng dạy của tổ, nhóm chuyên môn, đánh giá chất lượng giáo dục của nhà trường, từ đó có kế hoạch điều chỉnh

* HVCH, Trường Đại học Sư phạm TPHCM; Email: quang_196901@yahoo.com

kịp thời nhằm nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo.

Chính vì tầm quan trọng đó, trong bài viết này, chúng tôi sẽ phân tích thực trạng HT quản lý công tác KTHK tại một số trường THCS ở TP HCM làm cơ sở thực tiễn để đề xuất các biện pháp giúp HT trường THCS quản lý công tác này một cách hiệu quả.

2. Thực trạng quản lý công tác KTHK tại một số trường THCS ở TP HCM hiện nay

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Nghiên cứu nhằm khảo sát thực trạng quản lý của HT trường THCS về công tác KTHK theo các chức năng quản lý: xây dựng kế hoạch, tổ chức, lãnh đạo

và kiểm tra công tác KTHK của HT nhà trường.

2.2. Địa bàn và khách thể nghiên cứu

Khảo sát được tiến hành tại 12 trường THCS công lập của quận Tân Bình, TP HCM, gồm các trường: Nguyễn Gia Thiều, Hoàng Hoa Thám, Trường Chinh, Ngô Quyền, Quang Trung, Tân Bình, Ngô Sĩ Liên, Âu Lạc, Lý Thường Kiệt, Phạm Ngọc Thạch, Võ Văn Tần, Trần Văn Đương. Khách thể khảo sát là 35 cán bộ quản lý (CBQL) trường THCS (HT, phó HT), 120 GV và nhân viên (NV) của các trường được lựa chọn ngẫu nhiên. Mẫu nghiên cứu thể hiện cụ thể trong bảng sau:

Bảng 1. Khái quát về khách thể khảo sát

Khách thể khảo sát	Số lượng	Tổng cộng
Hiệu trưởng	11	35
Phó hiệu trưởng	24	
Tổ trưởng chuyên môn	36	120
GV	59	
Nhân viên	25	

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp chính được sử dụng là phương pháp điều tra bằng bảng hỏi. Thang điểm đánh giá thực trạng quản lý công tác KTHK của HT tại 12 trường THCS được quy ước như sau: 4 điểm – Rất tốt, 3 điểm – Tốt, 2 điểm – Trung bình, 1 điểm – Chưa tốt, 0 điểm – Rất chưa tốt.

Điểm trung bình (ĐTB) được chia ra các mức độ:

0 điểm – 0,8 điểm: Rất chưa tốt;

0,9 điểm – 1,7 điểm: Chưa tốt;

1,8 điểm – 2,6 điểm: Trung bình;

2,7 điểm – 3,5 điểm: Tốt;

3,6 điểm – 4 điểm: Rất tốt.

2.4. Kết quả nghiên cứu

2.4.1. Thực trạng việc lập kế hoạch công tác KTHK tại 12 trường THCS được khảo sát

Xây dựng kế hoạch là chức năng đầu tiên và cơ bản của nhà quản lý. Trong quản lý công tác KTHK cũng vậy, HT xây dựng kế hoạch, chỉ đạo các bộ phận và cá nhân liên quan làm tốt việc xây dựng kế hoạch là một yếu tố quan trọng, đảm bảo thành công của công tác KTHK tại trường THCS. Việc

xây dựng kế hoạch phải bao hàm đầy đủ các nội dung công việc của một đợt KTHK: ra đề và duyệt đề kiểm tra, chuẩn bị cơ sở vật chất, chuẩn bị ấn phẩm, sao in đề, coi kiểm tra, chấm

kiểm tra, chấm xác suất kiểm tra lại, nhập điểm và xử lý kết quả.

Kết quả khảo sát thực trạng việc lập kế hoạch các công việc của một đợt KTHK tại 12 trường THCS của quận Tân Bình được thể hiện ở bảng 2 sau đây:

Bảng 2. Đánh giá của CBQL, GV và NV về việc lập kế hoạch công tác KTHK

Lập kế hoạch các công việc của một đợt KTHK	Đánh giá của CBQL			Đánh giá của GV, NV		
	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc
1. Lập kế hoạch ra đề, duyệt đề KTHK	3,60	0,497	3	3,62	0,522	1
2. Lập kế hoạch chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK	3,71	0,458	1	3,61	0,490	2
3. Lập kế hoạch chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK	3,60	0,497	3	3,58	0,495	3
4. Lập kế hoạch sao in đề KTHK	3,60	0,497	3	3,58	0,496	3
5. Lập kế hoạch tổ chức coi KTHK	3,66	0,482	2	3,57	0,546	5
6. Lập kế hoạch chấm bài KTHK	3,49	0,507	7	3,46	0,500	7
7. Lập kế hoạch chấm xác suất bài KTHK	3,31	0,471	8	3,35	0,513	8
8. Lập kế hoạch nhập điểm, xử lý kết quả bài KTHK	3,54	0,505	6	3,54	0,500	6

Khi khảo sát lập kế hoạch các công việc của một đợt KTHK, chúng tôi ghi nhận việc lập kế hoạch của HT, Phó HT được đánh giá với ĐTB rất cao (đều trên 3,31), chứng tỏ có sự quan tâm rất lớn của HT, GV và NV về các nội dung này. Bảng 2 cũng cho thấy sự thống nhất của CBQL, GV và NV khi đánh giá việc Lập kế hoạch chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK; Lập kế hoạch tổ chức coi KTHK; Lập kế hoạch ra đề, duyệt đề KTHK; Lập kế hoạch sao in đề KTHK và Lập kế hoạch chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK đạt mức điểm cao nhất (3,57-3,71); Lập kế hoạch chấm bài KTHK; Lập kế hoạch chấm xác suất bài

KTHK ; Lập kế hoạch nhập điểm, xử lý kết quả bài KTHK đạt mức điểm (3,31-3,54). Tất cả các nội dung trên đều được đánh giá ở mức “Tốt”. Điều này phần nào đã phản ánh thực trạng HT các trường đã có quan tâm, chú ý đến việc xây dựng kế hoạch cho công tác KTHK.

Vậy việc lập kế hoạch của mỗi đầu công việc trong một đợt KTHK của HT, Phó HT được đánh giá “Rất tốt” và “Tốt”. Điều này cho thấy HT quản lý công tác KTHK tại các trường THCS là rất tốt, có kế hoạch và quản lý tốt kế hoạch đề ra.

2.4.2. Thực trạng việc tổ chức công tác KTHK

Chức năng tổ chức ở nhà trường được thể hiện thông qua việc hiệu trưởng phân phối và sắp xếp các nguồn lực theo những cách thức nhất định để đảm bảo thực hiện tốt kế hoạch đề ra.

Kết quả khảo sát CBQL và GV, NV về việc HT tổ chức các công việc của một đợt KTHK tại 12 trường THCS của quận Tân Bình được thể hiện ở bảng 3 sau đây:

Bảng 3. Đánh giá của CBQL, GV và NV về việc tổ chức công tác KTHK

Tổ chức các công việc của một đợt KTHK	Đánh giá của CBQL			Đánh giá của GV, NV		
	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc
1. Tổ chức ra đề, duyệt đề KTHK	3.60	0.497	3	3.57	0.530	5
2. Tổ chức chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK	3.60	0.497	3	3.60	0.492	3
3. Tổ chức chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK	3,60	0,497	3	3,58	0,495	4
4. Tổ chức sao in đề KTHK	3,66	0,482	2	3,64	0,482	2
5. Tổ chức coi KTHK	3,77	0,426	1	3,69	0,464	1
6. Tổ chức chấm bài KTHK	3,49	0,507	6	3,50	0,502	7
7. Tổ chức chấm xác suất bài KTHK	3,26	0,561	8	3,33	0,568	8
8. Tổ chức nhập điểm, xử lí kết quả bài KTHK	3,43	0,502	7	3,52	0,502	6

Khảo sát thực trạng tổ chức các công việc của một đợt KTHK, chúng tôi ghi nhận việc tổ chức của HT, Phó HT được đánh giá với ĐTB rất cao (đều trên 3,26). Kết quả khảo sát CBQL, GV và NV đều cho rằng *tổ chức coi KTHK* (xếp hạng 1), *tổ chức sao in đề KTHK* (xếp hạng 1) là 2 nội dung được đánh giá cao nhất. Trong khi đó *tổ chức chấm bài KTHK*; *tổ chức chấm xác suất bài KTHK*; *tổ chức nhập điểm, xử lí kết quả bài KTHK* được CBQL, GV và NV có cùng nhận định là “Tốt” nhưng lại xếp hạng thấp nhất (3,26-3,52)

Kết quả khảo sát cho thấy công tác tổ chức các công việc của một đợt KTHK được HT phân công và tổ chức thực hiện

tốt, hiệu quả, góp phần vào việc nâng cao chất lượng giáo dục tại các trường THCS.

2.4.3. Thực trạng lãnh đạo công tác KTHK

Theo Trần Kiêm, chức năng lãnh đạo “thể hiện năng lực của người quản lí. Người CBQL phải điều khiển cho hệ thống hoạt động nhằm thực hiện mục tiêu đã đề ra. Đây là quá trình sử dụng quyền lực quản lí để tác động đến các đối tượng bị quản lí (con người, các bộ phận) một cách có chủ đích nhằm phát huy hết tiềm năng của họ hướng vào việc đạt mục tiêu chung của hệ thống” [2, tr.68].

Kết quả khảo sát thực trạng việc lãnh đạo các công việc của một đợt KTHK tại 12 trường THCS quận Tân Bình được thể hiện ở bảng 4 sau đây:

Bảng 4. Đánh giá của CBQL, GV và NV về việc lãnh đạo công tác KTHK

Chỉ đạo các công việc của một đợt KTHK	Đánh giá của CBQL			Đánh giá của GV, NV		
	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc
1. Chỉ đạo ra đề, duyệt đề KTHK	3,71	0,458	1	3,59	0,527	6
2. Chỉ đạo chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK	3,71	0,458	1	3,63	0,486	2
3. Chỉ đạo chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK	3,71	0,458	1	3,67	0,473	1
4. Chỉ đạo sao in đề KTHK	3,60	0,497	6	3,63	0,484	2
5. Chỉ đạo coi KTHK	3,66	0,482	5	3,63	0,486	2
6. Chỉ đạo chấm bài KTHK	3,71	0,458	1	3,58	0,496	7
7. Chỉ đạo chấm xác suất bài KTHK	3,37	0,598	8	3,46	0,548	8
8. Chỉ đạo nhập điểm, xử lý kết quả bài KTHK	3,54	0,505	7	3,62	0,488	5

Bảng 4 cho thấy việc đánh giá thứ bậc cao nhất, mức “*Rất tốt*” ở các nội dung *chỉ đạo các công việc của một đợt KTHK*: CBQL đánh giá các nội dung *chỉ đạo ra đề, duyệt đề KTHK; chỉ đạo chấm bài KTHK; chỉ đạo chuẩn bị cơ sở vật chất; chỉ đạo chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK* (3,71, xếp hạng 1). GV và NV thì đánh giá *chỉ đạo chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK; chỉ đạo chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK; chỉ đạo sao in đề KTHK; chỉ đạo coi KTHK* (đạt 3,63-3,71). Tuy nhiên có sự đánh giá rất khác biệt trong việc *chỉ đạo chấm bài KTHK*, CBQL xếp hạng 1; trong khi đó GV và NV xếp hạng 7. Có sự thống nhất trong việc đánh giá *chỉ đạo chấm xác suất bài KTHK* được xếp hạng 8 (3,75-3,46) và được đánh giá “*Tốt*”.

Như vậy HT đã chỉ đạo thực hiện tốt công tác tổ chức KTHK trên cơ sở các văn bản pháp lí, xây dựng kế hoạch và ra quyết định thực hiện. Nội dung này đã được đánh giá ở mức “*Rất tốt*” và “*Tốt*”.

2.4.4. Thực trạng kiểm tra, đánh giá công tác KTHK

Kiểm tra, đánh giá là một nội dung quan trọng, là nhiệm vụ thường xuyên và là khâu cuối cùng của công tác quản lí. Trong công tác KTHK ở trường, công tác kiểm tra, đánh giá giúp HT đôn đốc và thúc đẩy GV, NV và học sinh thực hiện nghiêm túc, có chất lượng trong đợt KTHK. Chúng tôi tiến hành khảo sát công tác kiểm tra, đánh giá trong việc tổ chức KTHK và thu được kết quả như ở Bảng 5 sau đây:

Bảng 5. Đánh giá của CBQL, GV và NV về việc HT kiểm tra công tác KTHK

Kiểm tra và đánh giá các công việc của một đợt KTHK	Đánh giá của CBQL			Đánh giá của GV, NV		
	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc	ĐTB	ĐLC	Thứ bậc
1. Kiểm tra và đánh giá việc ra đề, duyệt đề KTHK	3,71	0,458	1	3,53	0,501	5
2. Kiểm tra và đánh giá việc chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK	3,71	0,458	1	3,61	0,490	2
3. Kiểm tra và đánh giá việc chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK	3,71	0,458	1	3,67	0,473	1
4. Kiểm tra và đánh giá việc sao in đề KTHK	3,60	0,497	6	3,59	0,494	3
5. Kiểm tra và đánh giá việc coi KTHK	3,66	0,482	5	3,53	0,501	5
6. Kiểm tra và đánh giá việc chấm bài KTHK	3,71	0,458	1	3,44	0,499	8
7. Kiểm tra và đánh giá việc chấm xác suất bài KTHK	3,37	0,598	8	3,38	0,486	7
8. Kiểm tra và đánh giá việc nhập điểm, xử lí kết quả bài KTHK	3,60	0,497	6	3,54	0,500	4

Kết quả khảo sát CBQL về nội dung kiểm tra, đánh giá các công việc của một đợt KTHK được đánh giá “Rất tốt” và được xếp theo thứ bậc từ cao đến thấp như sau: Kiểm tra, đánh giá việc chuẩn bị cơ sở vật chất; Kiểm tra, đánh giá việc chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK (3,71). Kiểm tra, đánh giá việc coi KTHK (3,66). Kiểm tra, đánh giá việc ra đề, duyệt đề và sao in đề KTHK chấm bài KTHK (3,60). Riêng nội dung kiểm tra, đánh giá việc chấm xác suất bài KTHK (3,37) được đánh giá ở mức “Tốt”.

Bảng 5 cho thấy việc kiểm tra và đánh giá các công việc của một đợt KTHK ở các trường THCS được GV và NV đánh giá ở mức “Tốt”, “Rất tốt” và được xếp theo thứ bậc từ cao xuống thấp. ĐTB các nội dung đạt từ 3,38 đến 3,67;

trong đó, nội dung kiểm tra, đánh giá việc chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK (3,67); kiểm tra, đánh giá việc chuẩn bị cơ sở vật chất tổ chức KTHK (3,61) được đánh giá “Rất tốt”. Các nội dung kiểm tra, đánh giá sao in đề KTHK; kiểm tra, đánh giá coi KTHK; kiểm tra, đánh giá ra đề, duyệt đề KTHK; Nhập điểm, xử lí kết quả bài KTHK; kiểm tra, đánh giá chấm bài KTHK; kiểm tra, đánh giá việc chấm xác suất bài KTHK có ĐTB đạt từ 3,38 đến 3,59 và được đánh giá “Tốt”.

Tuy nhiên, có sự khác biệt trong Kiểm tra và đánh giá việc chấm bài KTHK, CBQL xếp hạng 1 còn GV và NV lại xếp hạng 8, nhưng cả CBQL, GV và NV đều đánh giá “Tốt”. Như vậy, việc kiểm tra, đánh giá các công việc của một đợt KTHK được HT kiểm tra, đánh giá và

thực hiện một cách bài bản dựa trên việc lập kế hoạch.

3. Kết luận

Kết quả khảo sát thực tế từ CBQL, GV và NV tại 12 trường THCS ở quận Tân Bình TPHCM cho thấy mỗi nội dung trong quá trình tổ chức KTHK đều góp phần quan trọng trong việc tổ chức thành công một đợt KTHK. Các *công tác chuẩn bị cơ sở vật chất, công tác coi kiểm tra, việc chuẩn bị ấn phẩm, phương tiện sao in đề KTHK...* đều được CBQL, GV, NV đánh giá xếp hạng từ “Tốt” trở lên.

Nhìn chung, các chức năng quản lý của HT được đánh giá từ tốt trở lên. Tuy nhiên, ĐTB của các nội dung xếp hạng (cao nhất, thấp nhất) chưa có sự thống nhất trong đánh giá, còn có sự chênh lệch. Vì vậy, HT cần tập trung và có

những giải pháp cụ thể, đồng bộ ở các nội dung: *chấm xác suất bài KTHK; chấm bài KTHK; nhập điểm, xử lý kết quả bài KTHK.*

Thực trạng trên cũng cho thấy vai trò quản lý công tác KTHK ở trường THCS là một trong những nhiệm vụ quan trọng, góp phần đảm bảo chất lượng giáo dục và đào tạo của trường. Vì vậy, để công tác KTHK tại các trường được tổ chức một cách có hiệu quả thì HT cần phải vận dụng tốt các chức năng của một nhà quản lý. Kết quả khảo sát được trình bày trong bài viết này là cơ sở thực tiễn quan trọng, có thể giúp cho HT các trường THCS xem xét, rút kinh nghiệm, nhằm tìm ra các biện pháp quản lý tốt hơn nữa trong công tác KTHK.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Quy chế đánh giá, xếp loại học sinh trung học cơ sở và trung học phổ thông* (Ban hành kèm theo Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT ngày 12/12/2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).
2. Trần Kiểm (2014), *Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lý giáo dục*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 16-4-2016; ngày phản biện đánh giá: 29-6-2016;
ngày chấp nhận đăng: 23-7-2016)